

traordinària en la publicació de llibres i revistes de tipus religiós, no la reprengué fins als anys cinquanta. En realitat, la impremta de Montserrat va treballar incessantment des del 1939 mateix (i havia treballat fins i tot durant els anys de la guerra civil, no amb monjos, sinó amb soldats que ocupaven aleshores el monestir), i l'editorial anomenada ja des d'abans de la guerra civil Publicacions de l'Abadia de Montserrat es va establir a Barcelona molt abans del 1971, sense deixar de tenir una part important de la seva activitat a Montserrat mateix; en canvi, fins uns quants anys després de la mort del general Franco no es va convertir, per la força de les circumstàncies, en una societat anònima, dependent totalment del monestir.— A.C.

La repressió de la postguerra

Enric Canals
Delators. La justícia de Franco
 L'Esfera dels Llibres,
 Barcelona, 2007.

El periodista Enric Canals ens ofereix una obra extraordinàriament interessant per a conèixer el funcionament de la dura repressió que caigué sobre tants catalans en acabar la

guerra civil, el gener de 1939. Com ja havia passat durant la guerra, tant a una zona com a l'altra, la delació dels sospitosos era propiciada per les autoritats i totes les denúncies eren comprovades i tenien sempre efectes negatius, encara que, com ha pogut comprovar Canals, molt sovint s'acabaven en no res i procedien d'elements poc dignes de ser tinguts en compte, o, ben a l'inrevés, eren simplement la constatació dels greus desordres que s'havien comès entre el 1936 i el 1939 a la zona republicana. El llibre de Canals presenta només un tast de l'enorme quantitat d'informació continguda als milers de sumaris que es van anar obrint, però és suficient perquè el lector senti repugnància davant els procediments utilitzats pels uns i pels altres i fins i tot els historiadors professionals hi trobaran un bon nombre de dades noves, amb noms i cognoms que en alguns casos sorprendran els no iniciats. Gabriel Cardona, antic militar i bon coneixedor de la matèria, hi ha posat un pròleg adequat i intel·ligent. Cal agrair l'índex de noms que clou el volum, gràcies al qual resulta més fàcil de moure-s'hi bé.— B.B.

Joan Fuster i la història

Antoni Furió (ed.)
Joan Fuster i els historiadors
 IV Jornada Joan Fuster (Sueca,
 9 de novembre de 2006)
 Universitat de València,
 València, 2007.

Aquest petit volum conté cinc conferències fetes a la Casa Fuster de Sueca el 2006. Josep Fontana hi va recordar Fuster situat dins la València del final del franquisme. Rosa Congost hi va explicar les relacions entre Fuster i Pierre Vilar. Pau Viciano va repassar «la mirada de Fuster sobre el passat islàmic». Xavier Torres va comentar l'estudi de Joan Fuster i Joan Reglà sobre el bandolerisme català del Barroc. Finalment, Ferran Garcia-Oliver va comentar la reacció «impertinent» de Fuster davant la polèmica historiogràfica que va enfrontar Américo Castro i Sánchez Albornoz i que va commoure els departaments d'història medieval i d'història de la literatura de les universitats del moment. Tot plegat és un excel·lent recordatori de l'actitud que Fuster mantingué davant la història, en la qual no era professional, però per la qual sentia un vivíssim interès, materialitzat

en llibres i articles que encara avui resulten útils i suggeridors. Ens sorprèn, de tota manera, el pròleg del compilador del volum, l'historiador Antoni Furió, que afirma que no entén per què Fuster va acabar essent catedràtic de filologia catalana a la Universitat de València. Els historiadors de la llengua saben prou que Fuster va estudiar molt seriosament aspectes importants de la història social del català, i els historiadors de la literatura tenen ben present que va redactar un bon nombre de treballs de primera categoria referits a les èpoques més diverses de la literatura catalana, des de la síntesi *La poesia catalana* o els extensos articles sobre sant Vicent Ferrer i sor Isabel de Vil·lena, fins a les reflexions sobre el Renaixement i el Barroc o la síntesi de *Literatura catalana contemporània*, que no va merèixer un «silenci clamorós» per part dels «mandarins», sinó que va ser discutida amb apassionament i que va ser reeditada perquè aviat es va convertir en una obra de referència dins el gremi.— G.B.

Antologia de textos de les Illes Balears

NOVETAT

Antologia de textos de les Illes Balears Volum IV. Segle XIX. Segona part

JOAN MIRALLES I MONSERRAT

En aquest quart volum de l'*Antologia de textos de les Illes Balears*, el doctor Joan Miralles i Monserrat ens ofereix tot un seguit de textos poètics mallorquins del segle XIX (des de Guillem Roca i Seguí fins a Jeroni Rosselló).

En coedició amb l'Institut d'Estudis Balearics.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Tel. 93 245 03 03. E-mail: comanda@pamsa.cat. www.pamsa.cat.

